

Witloof, vlas en druiven

Uit je lessen in aardrijkskunde weet je wellicht dat men de bevolking in een actieve en een niet-actieve groep indeelt. Tot de niet-actieve groep rekent men al degenen die geen of niet langer een beroep uitoefenen, zoals b.v. kinderen, huismoeders, gepensioneerden en ook studenten! Tot de actieve of de beroepsbevolking behoren alle personen die een beroep uitoefenen hetzij in de landbouw, de industrie, de handel of de administratie. In de economie deelt men deze actieve bevolking gewoonlijk in verschillende sectoren in, namelijk in de primaire, de secundaire en de tertiaire sector. De primaire sector omvat de landbouw, de akkerbouw, de veeteelt, de bosbouw en de visvangst; de secundaire de mijnbouw en de industrie en tot de tertiaire sector behoren allen die zich bezighouden met handel en verkeer, de overheidsdiensten en de vrije beroepen, zoals dokters, apothekers, advocaten enz.

witloof

De economie van een land wordt altijd zeer duidelijk door deze sectoren geïllustreerd: je kunt eruit aflezen of je te doen hebt met een land dat vooral leeft van landbouw, van industrie of van handel; van deze activiteiten hangt tevens de welvaart van een natie af. Toegepast op België weten wij, dat 41% van de bevolking tot de actieve groep behoort. Hiervan is 45% tewerkgesteld in de tertiaire, 45% in de secundaire en slechts 10% in de primaire sector. Voor een moderne Westeuropese staat, waar de industrie een belangrijke rol speelt, zijn deze verhoudingen normaal.

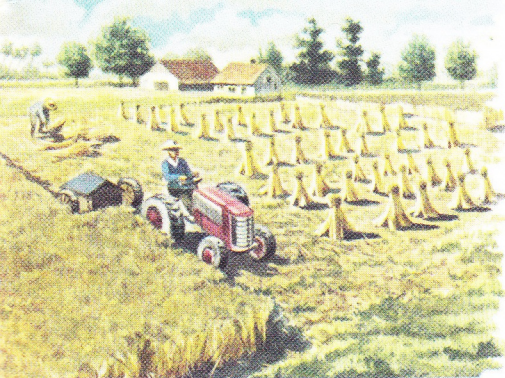
Je zou onmiddellijk kunnen denken, dat de primaire sector (de landbouwsector) met zijn 10% een zeer ondergeschikte rol speelt. Niets is minder waar: de landbouwactiviteit is voor onze nationale economie van fundamenteel belang. Je moet er trouwens rekening mee houden, dat deze 10% een algemeen gemiddelde is, d.w.z. er zijn streken in België waar het percentage van de landbouwbevolking veel hoger ligt, b.v. op het platteland, terwijl het aantal tewerkgestelden in de grote industriële centra zich omzeggens niet met landbouwactiviteiten bezighoudt.

Van de totale oppervlakte van ons land wordt iets meer dan de helft door landbouwgronden ingenomen. Daarvan beslaat de akkerbouw ongeveer 50% en de weiden en graslanden $\pm$ 48%. Meer dan de helft van de landbouwbedrijven zijn kleiner dan 5 ha en de meeste uitbatingen bestaan daarenboven uit een groot aantal percelen, die verspreid liggen rondom het bedrijfsgebouw. België wil nu, naar het voorbeeld van andere landen, de ruilverkaveling doorvoeren. Hiermede bedoelt men het hergroeperen van de verspreid

liggende percelen tot grotere kavels.

De overwegend familiale landbouwbedrijven worden gekenmerkt door intensieve exploitatie en hoge rendementen. Zulks betekent, dat de boer zelf met zijn familie de kleine percelen zeer zorgvuldig en grondig bewerkt en onderhoudt: de akkers worden geregeld gewied, aangehakt en bemest. Zo lijken sommige veel-er op grote tuinen! Dank zij deze buitengewone zorg aan de teelten besteed, zijn de opbrengsten per ha in België zeer groot: een ha akker levert in België meer tarwe en aardappelen op, dan in de Verenigde Staten of in Canada. De Belgische landbouw wordt daarenboven gekenmerkt door een grote afwisseling van teelten: op kleine afstanden van elkaar treft men verschillende soorten gewassen aan. Dergelijke landbouw noemt men polycultuur (= veel teelten). Toch wordt het grootste gedeelte van de totale landbouwoppervlakte, zegge meer dan 75%, voorbehouden aan de voederge- wassen, d.w.z. aan gewassen die bestemd zijn voor de voeding van de dieren, zoals b.v. voederbieten, klaver, rapen en rogge. De rest wordt voorbehouden aan de voedingsgewassen en de nijverheidsplanten. Voedingsgewassen zijn planten die dienen voor de voeding van de mens, zoals tarwe, aardappelen, en fruit. De nij-

Al is slechts 10% van de actieve Belgische bevolking in de landbouwsector werkzaam, toch spelen de akkerbouw, de tuinbouw en de gespecialiseerde landbouwbedrijven een belangrijke rol in de economie. Spijtig genoeg kan ons land zichzelf niet voeden en zijn wij verplicht heel wat voedingsmiddelen te importeren. De rationalisatie van de landbouw dringt zich overigens zeer sterk op.

zwingelen van vlas

verheidsplanten worden in de industrie tot voedingsstoffen of vezels verwerkt, b.v. suikerbieten, vlas, hop, cichorei en tabak. Ten slotte is er nog een klein gedeelte dat aan de tuinbouw wordt voorbehouden. Deze teelt gebeurt op zeer kleine percelen, waarop men vooral groenten en fruit (b.v. aardbeien) met de grootste zorg en nauwgezetheid kweekt. Je begrijpt onmiddellijk, dat al deze cultures of teelten zeer sterk gebonden zijn aan de vruchtbaarheid van de bodem. Op grond hiervan kan men in ons land verschillende landbouwzones onderscheiden. De zone van de voedingsgewassen treft men voornamelijk langs de as Brussel-Mechelen-Antwerpen-Lier aan, tussen Schelde en Dender en in het Brabantse. Dit zijn de specifieke streken van de tuinbouw. Op de leemplateaus van Henegouwen, Brabant en Haspengouw overheerst de rijke akkerbouw: daar wint men tarwe, gerst, vlas en suikerbieten. Dus

zowel nijverheids- als voedingsgewassen. De zone van de voeder- gewassen, waar tegelijkertijd overheersend weiden voorkomen, vindt men in de Polders, Binnen-Vlaanderen, de Kempen en Centraal-Henegouwen. Op de armere gronden wint men vooral rogge, aardappelen, voederbieten, klaver en rapen. Ten slotte zijn er nog de zones die uitsluitend uit weideland bestaan, zoals de Ardennen, Fagne en Famenne en het Land van Herve.

Naast deze algemene indeling van de landbouwzones treffen wij in ons land nog wel streken aan die op een bepaald gebied sterk gespecialiseerd zijn, zoals b.v. de bloementeelt in het Gentse, de vlasteelt in West-Vlaanderen, de groenteteelt in het Mechelse, de witloofteelt in het Brusselse, de druiventeelt in Hoeilaart en Overijse en de fruitteelt in Haspengouw. De vlasteelt heeft altijd een zeer belangrijke rol gespeeld in het Vlaamse leven. Vele eeuwen her werd in Vlaanderen reeds vlas geroot in het water aan de Leie of de Mandel. Thans heeft deze primitieve methode afgedaan, want het roten geschiedt nu in autoclaven (speciale toestellen), die in kleine werkhuizen zijn opgesteld.

De bloementeelt in het Gentse is vooral op de export afgestemd,

terwijl de groenteteelt rond Mechelen met zijn grote verscheidenheid vooral de binnenlandse markt bevoorraadt, maar ook naar het buitenland uitvoert.

Ook de witloofteelt vereist een gespecialiseerde techniek, waarbij het inkuilen en het verwarmen van de wortels met zeer hoge onderhoudskosten gepaard gaat. Zulks kan eveneens worden gezegd van de druiventeelt in ons land. Men telt momenteel meer dan 30 000 serres, die elk ongeveer 300 kg druiven voortbrengen. Hoeilaart en Overijse worden wel eens de "glazen dorpen" genoemd. De druiventelers hebben echter met veel onkosten en vooral met buitenlandse concurrentie af te rekenen.

De drukke landbouwactiviteit ten spijt, is België niet in staat zichzelf te voeden. Er is vooral een tekort aan voedingsgewassen. Wij exporteren wel groenten, bloemen, fruit, eieren en gevogelte, maar wij dienen viermaal meer producten in te voeren. Wij hebben geen graan genoeg en wij beschikken niet over koffie, cacao of oliehoudende planten. Daarbij komt, dat de boeren, in verhouding tot de arbeid die ze leveren, niet verdienen waarop zij in feite recht hebben. Vandaar de toenemende ontvolking van het platteland ten voordele van de industrie.

het "glazen dorp" Hoeilaart

